

مودی وزوال
بزرگ‌ترین دموکراسه
جهان

۴

صبح ۸

سال شانزدهم
شماره ۳۸۲۹
چهارشنبه
۵ دلو ۱۴۰۱
۲۵ جنوری ۲۰۲۳

روایت دیروز آئینه امروز نوید فردا

نگاه به فعالیت مخفی یک آموزشگاه در بلخ

طالبان با تسلط بر کشور درب مکاتب متوسطه و لیسه را به روی دختران بسته‌اند. مقام‌های این گروه به تدریج رفتن دختران به دانشگاه‌ها و سپس آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها را منع کرده‌اند. شماری از جوانان در بلخ اما با درک اهمیت آموزش، آموزشگاهی را به راه انداخته‌اند و مضامین مختلف مکتب را به گونه مخفی به دانش‌آموزان تدریس می‌کنند. هرچند حضور دختران و زنان در دانشگاه‌های افغانستان در دو دهه گذشته نسب به سال‌های گذشته تقریباً ۲۰ برابر افزایش یافته بود، اما امروزه اجازه ادامه تحصیل را ندارند، روی همین علت مرکزهای آموزشی...

۵

کتاب‌فروشان پل باغ عمومی:

شهرداری طالبان به بهانه‌های مختلف
از ما پول می‌گیرد

۵

نگرانی شهروندان از تاراج معادن؛

طالبان در قاچاق و استخراج غیرقانونی دخیل اند

۳

طالبان برای ارزیابی کارکردهای والی خود در بامیان هیات فرستادند

مخالفتان ملا عبدالله سرحدی در این ولایت، دست‌کم هشت رییس مخلوع و برحال این گروه در بامیان می‌باشند که از افراد وابسته به مولوی صدیق‌الله شاهین مسافر، فرمانده امنیه طالبان در این ولایت و عمدتاً تاجیک‌تبارند. اما عبدالصبور فرزاد سیغانی، سخنگوی والی طالبان در بامیان، می‌گوید: «تا حال هیاتی برای ارزیابی کارکرد رهبری اداره محلی بامیان نیامده است؛ این موضوع شایعه است، ما رد می‌کنیم.»

به گفته او، هیچ‌گونه اختلافی نیز میان مسوولان محلی طالبان در بامیان وجود ندارد. این در حالی است که حدود یک هفته پیش روزنامه ۸صبح به نقل از منابع محلی خود در بامیان، از اختلاف شدید میان مسوولان محلی طالبان در این ولایت خبر داده بود. طبق آن خبر، شماری از رییسان مخلوع و برحال این گروه در بامیان علیه والی طالبان در این ولایت در وزارت داخله طالبان شکایت کرده و خواستار برکناری وی شده‌اند.

را به منظور ارزیابی کارکردهای سرحدی فرستاده است. یک منبع که می‌خواهد از او نام برده نشود، به روزنامه ۸صبح می‌گوید که هیات طالبان بررسی‌هایش را درباره ملا سرحدی از اداره‌های زیر کنترل این گروه و صحبت با شماری از باشندگان بامیان آغاز کرده است. به گفته منبع، مخالفان ملا سرحدی تلاش دارند تا با برجسته کردن کم‌کاری‌ها و ضعف‌های او نزد هیات، زمینه برکناری‌اش را از سمت ولایت بامیان فراهم کنند.

۸صبح، بامیان: به دنبال نشر گزارش روزنامه ۸صبح مبنی بر اختلاف شدید میان مسوولان محلی طالبان در ولایت بامیان، رهبری این گروه هیاتی را به منظور ارزیابی کارکردهای والی طالبان در این ولایت فرستاده است. منابع محلی روز سه‌شنبه، ۴ دلو، به روزنامه ۸صبح می‌گویند که این هیات روز یکشنبه، ۲ دلو، به بامیان رسیده است. منابع می‌افزایند که پس از شکایت‌ها علیه عبدالله سرحدی، والی طالبان برای بامیان و رسانه‌های شدن آن، رهبری این گروه هیاتی

ساختمان یک مکتب در پکتیکا به‌گونه کامل در آتش سوخت

گفته می‌شود که طالبان این مکتب را به مدرسه دینی تغییر داده و شماری از جنگ‌جویان‌شان را در آن مستقر کرده بودند. طالبان در سال گذشته چندین مکتب را در ولایت پکتیکا به مدرسه دینی تغییر داده و جنگ‌جویان‌شان را در آن‌ها جابه‌جا کرده‌اند. آتش‌سوزی در محل بودوباش جنگ‌جویان گروه طالبان کم‌پیشینه نیست، چندی پیش کتابخانه شخصی فضل احمد معنوی، وزیر عدلیه حکومت پیشین که جنگ‌جویان طالب در آن مستقر شده بوده‌اند، طعمه آتش شد.

۸صبح، پکتیکا: منابع محلی در پکتیکا می‌گویند که ساختمان یک باب مکتب در این ولایت در آتش سوخته است. منابع محلی می‌گویند که این مکتب ناوقت روز دوشنبه، ۳ دلو، در ساحه چانخواهی ولسوالی ارگون پکتیکا آتش گرفته و به‌گونه کامل از بین رفته است. بربنیاد معلومات به دست آمده، ابتدا سقف یکی از اتاق‌های ساختمان این مکتب در پی سوزاندن بیش از حد چوب در بخاری از سوی جنگ‌جویان طالب که در آن مستقر بودند،

زنان بی تفاوتی چندی

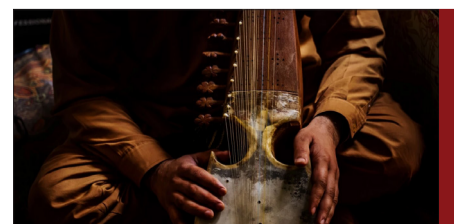
زن در تاریخ افغانستان «هیچ‌کس» است و دیده نشده است. از این‌رو، مسأله زن مسأله همه مردم نیست.

۶

آفتاب درخشان موسیقی اوزبیکی

(به مناسبت هفتادویکمین زادروز محمدشفیع عظیمی، آهنگ‌ساز معروف اوزبیکی)

۷

اوجا: آموزش یک حق اساسی و تحول‌آفرین است

۸صبح، کابل: دفتر هماهنگ‌کننده کمک‌های بشردوستانه سازمان ملل متحد (اوجا) به مناسبت روز جهانی آموزش گفته که آموزش یک حق اساسی، تجربه تحول‌آفرین و به نفع همه جامعه است.

اوجا روز سه‌شنبه، ۴ دلو، با نشر توییتی نگاه‌اشته است که با این حال، امروز در افغانستان حدود ۱.۱ میلیون دختر از تعلیم در مکاتب و بیش از ۱۰۰ هزار دختر از تحصیل در دانشگاه محروم شده‌اند.

این نهاد افزوده است: «در روز آموزش، ما در کنار دختران و زنان افغان که سزاوار آینده‌ای بسیار روشن‌تر هستند، می‌ایستیم.» گفتنی است که سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) روز سه‌شنبه، ۴ دلو، که برابر می‌شود با ۲۴ جنوری، روز جهانی آموزش، بیانیه دبیرکل سازمان ملل متحد را نشر کرده است.

از این روز در حالی که کشورهای جهان تجلیل می‌شود که حق تعلیم و تحصیل از دختران افغانستان توسط طالبان سلب شده است.

روز جهانی آموزش

روز گذشته (سه‌شنبه، ۲۴ جنوری) روز جهانی آموزش در جهان بود. همه کشورهای دنیا می‌دانند که هرچه نظام آموزشی‌شان به‌روزتر، بهبودیافته‌تر و کارا تر باشد، مردم‌شان زنده‌گی بهتر و آینده روشن‌تری خواهند داشت. کشورها می‌دانند که سرمایه‌گذاری روی آموزش، یعنی سرمایه‌گذاری روی آینده چندین نسل انسان‌ها از طریق آموزش به سلامت جسم و روح و به شکوفایی عقل و ذهن دست می‌یابند و بازتاب آن در زنده‌گی اجتماعی‌شان ثبات و استقرار و به تبع آن پویایی و بالنده‌گی خواهد بود.

عناصر اصلی آموزش را شاگرد، معلم، برنامه آموزشی، محیط آموزشی و مواد درسی تشکیل می‌دهد و آن‌چه همه این‌ها را به سرانجام دل‌خواه می‌رساند، فلسفه آموزشی است که چشم‌اندازهای کلان و اهداف نهایی را ترسیم می‌کند. سیاست‌گذاری آموزشی نیز بر پایه چنین فلسفه‌ای صورت می‌گیرد. برای هر یک از عناصر یادشده، ویژه‌گی‌ها و شرط‌هایی هست که متخصصان به آن‌ها پرداخته‌اند و امروزه حجم عظیمی از کتاب و مقاله و تیوری‌های منسجم در این باره وجود دارد. در حقیقت جهان پیچیده امروز و زنده‌گی پیچیده بشر در این عصر، بدون نظام آموزشی شایسته و هم‌تراز با نیازهای این زمان، به بن‌بستی عبورناپذیر خواهد انجامید. همه ملت‌های جهان تلاش و تقلا دارند که کارایی نظام آموزشی خود را به حد اعلا برسانند تا هم زنده‌گی مردم خود را بهبود ببخشند و هم از کاروان پیشرفت عقب نمانند.

در جهان، رقابت سخت و نفس‌گیری برای تصاحب آینده جریان دارد و قلمرو آینده از کره زمین تا فضای بیکران گسترده شده است. در زنده‌گی زمینی تکیه بر تسهیل زنده‌گی و بهره‌برداری از منابع طبیعی به کمک ربات‌ها و ماشین‌ها است و در برنامه‌های فضایی تمرکز بر کشف امکان‌ها و فرصت‌های نهفته‌ای که ممکن است زنده‌گی نوع بشر را از پایه دگرگون کند. پرسش‌هایی که در این مسیر وجود دارد، امکان طولانی ساختن عمر برای چند صد یا چند هزار سال، امکان غلبه بر پیری و حتا امکان شکست مرگ و رسیدن به مرز نامیرایی است. همچنان، آیا امکان خواهد داشت که با سرعت نور در قلمرو کیهان به پیش رفت؟ آیا می‌توان کرم‌چاله‌ها را پیدا کرد و راه میانی برای نقب‌زدن به آن سوی کهکشان‌ها یافت؟ آیا از جهان بی‌زمان درون ابرسیاه‌چاله‌ها می‌توان آگاهی حاصل کرد؟ آیا دانش کوانتومی پرده از جهان‌های موازی و ابعاد دیگر هستی کنار خواهد زد؟

در این طرف دنیا اما نظام آموزشی در افغانستان آخرین نفس‌هایش را می‌کشد. نه به حقوق معلم توجهی می‌شود و نه به جای‌گاهش. امکانات آموزشی از مرز حداقلی فراتر نمی‌رود. برنامه آموزشی در حال استحاله به نظام‌نامه‌ای ایدیولوژیک است که اوهام و خرافات را جایگزین دانش و معرفت کند و به‌جای پرسش و جست‌وجوگری، تقلید و دنباله‌روی را آموزش دهد. فلسفه آموزشی حاکم، تربیت جنگ‌جو و تروریست برای راه‌اندازی جنگ‌های نیابتی در راستای منافع قدرت‌های بزرگ، به هدف ناامن‌سازی کشورهای همسایه و به بحران کشاندن منطقه است. روزی را که جهان برای تجلیل از آموزش اختصاص داده است، در افغانستان به روز عزاداری و سوگواری نظام آموزشی تبدیل شده و از آینده‌ای تاریک و ترسناک خبر می‌دهد، از نسل‌هایی مالیخولیایی که افکار افراطی تا مغز استخوان‌شان نفوذ کند و با چشمانی بسته و جان‌هایی انباشته از عقده، شیپور نبردی آخر‌الزمانی را به صدا درآورند.

گوترش به طالبان ممنوعیت ظالمانه دسترسی دختران به آموزش را لغو کنید

۸صبح، کابل: آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل متحد، ممنوعیت دسترسی دختران به آموزش از سوی طالبان را ظالمانه خوانده و خواستار لغو آن شده است. سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد یا یونسکو روز سه‌شنبه، ۴ دلو، که برابر می‌شود با ۲۴ جنوری، روز جهانی آموزش، بیانیه دبیر کل سازمان ملل متحد را نشر کرده است. در بخشی از این بیانیه به نقل از دبیر کل سازمان ملل متحد آمده است: «من به ویژه از مقامات فعلی در افغانستان می‌خواهم که ممنوعیت ظالمانه

دسترسی دختران به آموزش متوسطه و عالی را لغو کنند.» گوترش، آموزش را حق اساسی انسان‌ها دانسته و خواستار سرمایه‌گذاری دولت‌ها روی آن شده است. دبیر کل سازمان ملل متحد تأکید کرده که اکنون زمان پایان دادن به همه قوانین و شیوه‌های تبعیض‌آمیزی است که مانع دسترسی به آموزش می‌شود. افغانستان زیر سلطه طالبان تنها کشور در جهان است که دسترسی دختران و زنان به آموزش در آن منع شده است.

مردی در قندهار پسرش را کشت

۸صبح، قندهار: منابع محلی در ولایت قندهار می‌گویند که پدری در ولسوالی دند این ولایت پسرش را کشته است. منابع می‌گویند که این رویداد عصر سه‌شنبه، ۴ دلو، در جریان مشاجره لفظی این پدر و پسر در منطقه «قاسم پله» این ولسوالی رخ داده است.

به گفته منابع، عامل اصلی این رویداد مشکلات خانوادگی بوده است. منابع می‌افزایند که این پدر، پسرش را ضرب مرمی کلاشنیکوف به قتل رسانده است. طالبان تا کنون در این مورد چیزی نگفته‌اند.

طالبان شمار تلفات ناشی از سردی هوا در افغانستان را ۱۲۶ تن اعلام کردند

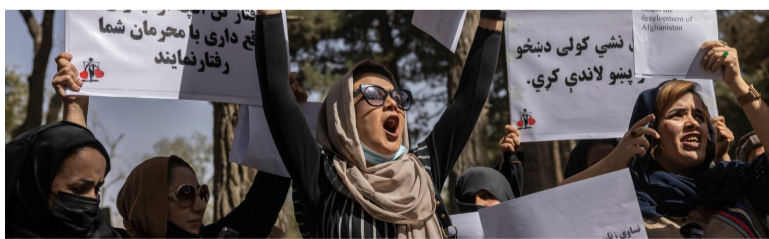

کشور وارد کرده است. چندی پیش ریاست هواشناسی تحت کنترل طالبان از وارد شدن موج هوای سرد به کشور هشدار داده بود.

۸صبح، کابل: وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث طالبان اعلام کرده که شمار تلفات ناشی از سردی هوا در ۲۴ ولایت افغانستان، به ۱۲۶ تن رسیده است. این وزارت روز سه‌شنبه، ۴ دلو، اعلام کرده است که علاوه بر تلفات انسانی، حدود ۷۰ هزار راس دام نیز در اثر شدت سرما تلف شده‌اند. این وزارت تصریح کرده است که روند کمک‌رسانی در همکاری با نهادهای کمک‌کننده در مناطق آسیب‌پذیر جریان دارد و به کسانی که متضرر شده‌اند، کمک صورت گرفته است. گفتنی است که سرمای کم‌پیشینه در کشور، تلفات جانی و خسارات مالی هنگفتی را به شهروندان

«جنبش مقتدر زنان» به سازمان ملل:

به جای تعامل با یک گروه جنایت‌کار، کنار زنان افغان بایستید

۸صبح، کابل: «جنبش مقتدر زنان افغانستان» به انتشار خبری به نقل از مقام‌های سازمان ملل متحد مبنی بر تعامل با طالبان، واکنش نشان داده است. این جنبش روز سه‌شنبه، ۴ دلو، در نوار های دیداری از برخورد تعامل‌پذیرانه سازمان ملل با طالبان انتقاد کرده است. «جنبش مقتدر زنان افغانستان» گفته است: «بانوان معترض با انتقاد تند از سازمان ملل متحد می‌خواهند که به‌جای همدستی با یک گروه جنایت‌کار در کنار زنان افغان بایستد و از حقوق

آنان دفاع کند.» اعضای این جنبش در کارزار هماهنگ در شبکه‌های اجتماعی، شعار «گرایش سازمان ملل برای به رسمیت شناختن طالبان، همدستی با یک گروه جنایت‌کار است» را نشر کرده‌اند. هر چند سازمان ملل متحد در مورد تعامل با طالبان به‌گونه رسمی چیزی نگفته است، اما اخیراً پس از سفر یک هیأت عالی‌رتبه این سازمان به کابل، گزارش‌هایی مبنی بر گرایش سازمان ملل برای تعامل با طالبان نشر شده است.

طالبان در فاریاب ۱۸ نظامی حکومت پیشین را برکنار کردند

۸صبح، فاریاب: کمیسیون تصفیه صفوف طالبان در ولایت فاریاب، شماری از نظامیان حکومت پیشین که در وزارت داخله و استخبارات طالبان فعالیت داشتند را برکنار کرده است.

منابع محلی روز سه‌شنبه، ۴ دلو، به روزنامه ۸صبح می‌گویند که کمیسیون تصفیه صفوف طالبان تحت رهبری معاون والی طالبان در فاریاب، اقدام به برکناری نظامیان حکومت پیشین کرده‌اند.

به گفته منابع، طالبان نظامیان حکومت پیشین را با نسبت دادن صفت‌های «منفور و ناشایسته» از وظایف‌شان برکنار کرده‌اند. بر بنیاد اطلاعات منابع محلی، ۱۸ تن از نظامیان حکومت پیشین در چوکات وزارت داخله و ریاست استخبارات طالبان در ولسوالی خواجه سبزپوش ولایت فاریاب فعالیت داشتند. مسوولان محلی طالبان در فاریاب با تأیید این خبر می‌گویند که کمیسیون تصفیه براساس دستورالعمل افراد غیرواجد شرایط را برکنار می‌کند.

آنان اما در مورد این شرایط وضاحت نداده‌اند. گفتنی است که با روی‌کار آمدن طالبان در افغانستان، این گروه شمار زیادی از نظامیان حکومت پیشین را از وظایف‌شان برکنار و در بسا موارد بازداشت و شکنجه و حتا تیرباران کرده‌اند.

عبداللهیهان:

ممنوعیت تحصیل زنان از سوی طالبان در تعارض با آموزه‌های اسلام است

۸صبح، کابل: حسین امیر عبداللهیهان، وزیر امور خارجه ایران، می‌گوید که محروم کردن زنان و دختران از تحصیل در افغانستان با آموزه‌های دین اسلام در تعارض است. وزیر امور خارجه ایران این مطلب را روز سه‌شنبه، ۴ دلو، در نشست وزیران امور خارجه کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی یا اگو بیان کرده است.

عبداللهیهان در این نشست همچنان بر ایجاد حکومت فراگیر در افغانستان تأکید کرده است. به باور وزیر امور خارجه ایران، ایجاد دولت فراگیر در افغانستان نه تنها به برنامه‌های کمک‌رسانی و بازسازی این کشور کمک می‌کند، بلکه تهدیدهای تروریستی، مشکل آواره‌گان و قاچاق مواد مخدر را نیز کاهش خواهد داد. گفتنی است که این اظهارات وزیر امور خارجه ایران در مورد ممنوعیت تحصیل زنان در افغانستان همزمان با روز جهانی آموزش مطرح شده است.

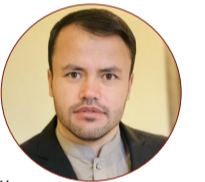

نگرانی شهروندان از تاراج معادن؛

طالبان

در قاچاق و استخراج غیرقانونی دخیل اند

امین کاوه

استخراج غیرقانونی و قاچاق معادن از نگرانی‌های دایمی شهروندان افغانستان بوده، اما پس از بازگشت طالبان به قدرت، به شکل بی‌پیشینه‌ای افزایش یافته است. به باور بیشتر شهروندان اکنون گروهی بر سر ثروت نهفته افغانستان نشسته است که پیش از این قاچاق و استخراج غیرقانونی معادن، مهم‌ترین منابع جنگی و چرخش خشونت آنان را تشکیل می‌داد. حالا با سلطه طالبان و شبکه‌های اقتصاد جرمی این گروه، بستر تاراج و غارت معادن فراهم شده است. در تازه‌ترین مورد طالبان که خود متهم به قاچاق معادن هستند، گفته‌اند که از قاچاق هزار تن سنگ حاوی «لیتیوم» در شرق کشور جلوگیری کرده‌اند. در این میان پای دو قاچاق‌بر خارجی نیز دخیل است. با این حال شهروندان کشور تاکید دارند که در نبود یک دولت مشروع و قانون‌مند، از استخراج بی‌رویه و قاچاق معادن نگران هستند. به گفته آنان، هیچ نوع شفافیت و پاسخگویی‌ای در روند استخراج معادن وجود ندارد و آینده سکونت معادن با خطر جدی روبه‌رو است.

وزارت معادن و پترولیم طالبان روز شنبه، ۱ دلو، از بازداشت پنج تن به اتهام قاچاق صدها تن «سنگ حاوی لیتیوم» خبر داده است. در خبرنامه این وزارت آمده است که با همکاری استخبارات این گروه از قاچاق «۱۰۰۰ تن سنگ‌تخته پت (لیتیوم) که از ولایات نورستان و کنر به ولایت ننگرهار و بعداً به خارج انتقال می‌گردید» جلوگیری شده است. براساس خبرنامه وزارت معادن طالبان ۳۰۰ تن از این سنگ‌های قیمتی از نزد قاچاق‌بران ضبط و به مسوولان این گروه در ولایت ننگرهار تسلیم داده شده و ۷۰۰ تن دیگر آن در ولایت کنر مه‌رولاک گردیده است. در این خبرنامه از بازداشت قاچاق‌بران داخلی و خارجی تذکر رفته، اما از هویت آن نامی برده نشده است. با این حال بی‌بی‌سی فارسی به نقل از استخبارات طالبان گفته است که دو تن از بازداشت‌شده‌گان، شهروندان چین هستند.

در همین حال یک نوار تصویری که در رسانه‌های اجتماعی دست‌به‌دست می‌شود، نشان می‌دهد که یکی از مسوولان طالبان می‌گوید این سنگ‌ها را در آزمایشگاه آزمایش کرده‌اند. او گفته است که نتیجه آزمایش‌های آنان نشان می‌دهد که این سنگ‌ها حاوی «۷ تا ۳۰ درصد لیتیوم» است. همزمان این گروه اعلام کرده بود که یک روز قبل از آن، از قاچاق ۷۸ کیلوگرام «سنگ گران قیمت» از طریق مرز تورخم جلوگیری کرده‌اند.

نگرانی‌های شهروندان در خصوص استخراج غیرقانونی و قاچاق معادن از سوی طالبان

پیش از این منبع بزرگ عایداتی طالبان را قاچاق و استخراج غیرقانونی معادن تشکیل می‌داد که با به قدرت رسیدن این گروه قاچاق معادن رونق بسیاری پیدا کرده است. به باور این شهروندان، شماری از فرماندهان و جنگجویان طالبان که در گذشته از طریق زور و فشار دست به استخراج و قاچاق معادن می‌زدند، اکنون با استفاده از امکانات دولتی، دست به غارت معادن می‌زنند و سود هنگفتی از این طریق به دست می‌آورند.

این منبع، شماری از مقام‌های ارشد طالبان در کابل نیز از باج‌گیری طالبان محلی سهم می‌گیرند و این امر به یک تجارت پرسود و بی‌حساب برای طالبان تبدیل شده است.

با این حال سجاد نورستانی، یکی از روزنامه‌نگاران، در توییتی ادعا کرده است که معادن لیتیوم در ولایت نورستان به پاکستان قاچاق می‌شود. آقای نورستانی هفته گذشته در توییتی نوشته است: «از یک ماه بدین سو انجنیران افغان و پاکستانی به بهانه ساختن سرک برای مردم نورستان، در منطقه وایگل این ولایت لیتیوم را استخراج و به آن طرف مرز انتقال می‌دهند.» او همچنان مدعی شده است که طالبان به باشنده‌گان محل اجازه نزدیک شدن به ساحه کندن کاری شده را نمی‌دهند و شبانه‌روزی کار جریان دارد.

این‌همه در حالی است که بازرس ویژه ایالات متحده برای بازسازی افغانستان یا سیگار در سال ۲۰۲۱ گزارش داد که استخراج غیرقانونی معادن از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۱ و تصرف کابل به دست طالبان، سالانه ۳۰۰ میلیون دالر برای دولت پیشین زیان وارد کرده است. به گفته سیگار، در این مدت شورشیان و جنگ‌سالاران از دو هزار منطقه معدنی افغانستان عواید گردآوری کرده‌اند. در جریان بیش از یک‌ونیم سال گذشته که طالبان با قدرت تمام معادن را در اختیار دارند، روشن نیست که چه‌قدر عاید از بازار سیاه به دست آورده‌اند.

عقد قرارداد استخراج معادن در نبود قانون و تقویت اقتصاد جرمی

شهروندان در حالی از استخراج غیرقانونی معادن و قاچاق آن نگرانی می‌کنند که به گفته شماری از آگاهان عقد قرارداد کشورهای خارجی در زمینه استخراج معادن با طالبان نیز غیرقانونی و فاقد الزامیت حقوقی است و برای افغانستان زیان بار می‌آورد. فاروق علیم، استاد دانشگاه، در صحبت با روزنامه ۸صبح نسبت به استخراج معادن از سوی طالبان نگران است. او تاکید می‌ورزد که آینده سکونت معادن با خطر جدی روبه‌رو است. از نظر این استاد دانشگاه، افغانستان در حال حاضر فاقد قانون و دولت مشروع است و هیچ کشوری نمی‌تواند در خلای قانون با گروه حاکم در خصوص استخراج معادن قرارداد بسته کند. به گفته او، هر نوع قرارداد در این مورد الزامیت حقوقی ندارد و فاقد اعتبار است.

این استاد دانشگاه معتقد است که قراردادهای طالبان در خصوص استخراج ثروت طبیعی کشور، برای معادن زیان‌بار است و باعث نابودی یک بخش بزرگ از معادن می‌شود. او ادعا می‌کند که در قراردادهای امضاشده از طرف طالبان، راهکار قانونی ارایه نشده است. به گفته او، در این قراردادها مشخص نشده است که استخراج براساس قوانین کدام کشور صورت می‌گیرد؛ چون افغانستان فاقد قانون است و هرگاه نزاعی پیش آید، مشخص نیست که کدام محکمه صلاحیت حل آن را دارد. به گفته او، اگر کشورهایی که برای استخراج معادن کشور قرارداد بسته‌اند، در آینده به تعهدات خود وفا نکنند، افغانستان و گروه حاکم نمی‌تواند فسخ قرارداد کند؛ به دلیل این‌که این موارد پیش‌بینی نشده است.

با این حال شماری از کارشناسان معتقدند که استخراج غیرقانونی و قاچاق معادن در کشور اقتصاد جرمی را رشد می‌دهد. به گفته آنان، این اقتصاد پایه‌های مالی تروریسم را در کشور تقویت می‌کند. به باور آنان، اقتصاد جرمی عمده‌ترین منبع درآمد گروه‌های تروریستی در افغانستان است و طالبان با دور زدن مردم و نهادها از روند استخراج در پی فریب ساختن شبکه‌های تروریستی هم‌سو با خود می‌باشند.

پیش از این آرین شریفی، استاد مطالعات امنیت بین‌الملل در دانشگاه پرنتون آمریکا، در صحبت با روزنامه ۸صبح گفته بود که اقتصاد جرمی در کشور قدم‌به‌قدم با تروریسم اضافه شده و از زمان روی‌کاری آمدن طالبان هم مقدار و هم ابعادش افزایش یافته است.

نگرانی‌های شهروندان در حالی شدت می‌گیرد که

براساس بررسی‌های رسمی افغانستان ۲.۲ میلیارد تن سنگ آهن، ۱۸۳ میلیون تن المونیم، بیش از دو هزار و ۷۰۰ کیلوگرام طلای دست‌ناخورده، حدود یک میلیارد و ۳۰۰ تن سنگ مرمر، بیش از ۵۰۰ میلیون تن سنگ آهک و یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن مواد کم‌یاب دارد. ارزش مخازن طبیعی دست‌نخورده کشور چیزی حدود هزار میلیارد دالر برآورد شده است.

لیتیوم افغانستان

براساس آمارهای ارایه‌شده سازمان فضایی امریکا (ناسا) ارزش معادن لیتیوم افغانستان حدود یک تریلیون دالر تخمین شده است؛ اما در یک نظرسنجی که در سال ۲۰۱۰ میلادی انجام شد، زمین‌شناسان و محققانی که برای ارتش ایالات متحده کار می‌کردند، ارزش منابع لیتیوم افغانستان را «سه تریلیون دالر» ارزیابی کردند. همچنان وزارت دفاع امریکا در سال ۲۰۱۰ افغانستان را «عربستان لیتیوم» توصیف کرده بود. برنیاد گزارش‌های وزارت معادن، معادن لیتیوم کشور از ۸۵۰ تا ۹۰۰ کیلومتر طول و از ۱۵۰ تا ۲۰۰ متر عرض دارد که از هرات آغاز می‌شود و تا نورستان ادامه دارد.

نفت و گاز افغانستان

وزارت معادن و پترولیم در سال ۲۰۱۹ چاه‌های نفت افغانستان را حدود ۱.۶ میلیارد بشکه، نفت خام را ۱۶ تریلیون فوت مکعب و گاز طبیعی را ۵۰۰ میلیون بشکه اعلام کرده است. سرپل، فاریاب، جوزجان، بلخ، هرات پکتیکا و هلمند، از ولایت‌هایی‌اند که در گزارش وزارت معادن دولت پیشین در آن‌ها نفت‌وگاز تشخیص داده شده است. براساس گزارش‌ها، نفت خام افغانستان در بازارهای فعلی معادل ۱۰۷ میلیارد دالر تخمین زده شده است.

ذخایر مس افغانستان

وزارت معادن حکومت پیشین در سال ۲۰۱۹ مقدار ذخایر مس افغانستان را حدود ۳۰ میلیون تن اعلام کرده است. در نقشه راه معادن افغانستان آمده است که ۲۸.۵ میلیون تن مس دیگر در ذخایر کشف‌نشده در سنگ‌های «پورفیری» وجود دارد. براساس این آمار در مجموع مس افغانستان به ۶۰ میلیون تن می‌رسد. مس عینک در ولسوالی محمدآغه ولایت لوگر، دومین معدن مس در جهان پس از معدن مس در شیلی است. سنگ آهن و سایر فلزات افغانستان در گزارش وزارت معادن در سال ۲۰۱۹ آمده است که افغانستان بیش از ۲.۲ میلیارد تن سنگ آهن مواد خام برای فولادسازی دارد. ارزش این مواد بیش از ۳۵۰ میلیارد دالر تخمین زده شده است. معدن حاجی‌گک، دومین معدن بزرگ منطقه شمرده می‌شود. مقدار آهن خاکریز قندهار حدود ۸.۲۳ میلیون تن تخمین شده است. همچنان معادن آهن در مناطق غوریان هرات، سیاه‌دره بدخشان و جبل‌السراج پروان، کشف شده است.

طلای افغانستان

مقدار طلای افغانستان حدود دو هزار و ۷۰۰ کیلوگرم تخمین زده شده که ارزش آن حدود ۱۷۰ میلیون دالر است. معادن مهم طلا در مناطق یفتل و راغ بدخشان و مقر غزنی قرار دارد. براساس گزارش‌ها، در معدن طلای یفتل چهار رگ احجار کوارتز طلا نیز وجود دارد که در هر تن مواد معدنی آن از یک تا ۸۵ گرم طلا وجود دارد. همچنان معادن طلا در ولسوالی چاه‌آب ولایت تخار، حصارک ولایت لوگر، زرکشان و منطقه قره‌دغن ولایت بغلان وجود دارد.

زغال‌سنگ افغانستان

در گزارش وزارت معادن در سال ۲۰۱۹ آمده است که افغانستان دارای ۱۷ نوع مواد معدنی کم‌یاب است. مقدار این مواد ۱.۴ میلیون تن تخمین شده که در لوازم الکترونیکی مصرفی و تجهیزات نظامی به کار برده می‌شود. معدن دره‌صوف سمنگان از مهم‌ترین معادن زغال‌سنگ در کشور به حساب می‌رود که به‌شکل غیرمعیاری استخراج می‌شود و در بیشتر وقت‌ها از روند استخراج غیرقانونی آن نیز گزارش شده است. شهروندان کشور می‌گویند در حالی که فقر و گرسنه‌گی بیداد می‌کند، مسوولان طالبان به جای عرضه خدمات رفاهی و رفع مشکلات مردم، به دنبال زران‌دوزی و غارت سرمایه‌های ملی کشورند. طالبان اما بارها دست داشتن در قاچاق منابع طبیعی را در جریان بیش از یک‌ونیم سال گذشته رد کرده و گفته‌اند که در عرصه سکونت معادن سرمایه‌گذاری می‌کنند. اما شمار زیادی از مردم در ولایت‌های مختلف ادعا می‌کنند که استخراج معادن از سوی فرماندهان طالبان به‌شکل انحصاری صورت می‌گیرد و هر کسی که باج بیشتر بدهد، می‌تواند به استخراج معادن به‌شکل سنتی و عنعنای دسترسی داشته باشد.

مودی وزوال بزرگ ترین دموکراسی جهان

مودی به دلیل داشتن گرایشات ناسیونالیستی در میان هندوها طرفداران فراوان پیدا کرده است و انتخابات ۲۰۱۹ را قاطعانه پیروز شد. احزاب رقیب هم به دلیل این که محبوبیتشان را میان توده مردم از دست ندهند، واکنش زیادی به سیاست‌های نژادپرستانه مودی نشان نمی‌دهد. در سوی دیگر، مودی به دلیل سیاست‌هایش در میان هندوها شهرت زیادی کسب کرده است. این محبوبیت به او این امکان را می‌دهد که سیاست‌های نژادپرستانه خودش را با سرعت بیشتر دنبال کند.

کردن با حکومت مودی می‌نویسد. پاتل در فصلی با عنوان «کارگاه شیطان»، ادعا می‌کند که دولت مودی با ادعای «قربانی توطیه سازمان‌های غیردولتی» علیه جامعه مدنی اعلام جنگ کرده است. پاتل در کتابش ۵۸ شاخص از جمله شاخص‌های توسعه (UNDP)، انستیتوت لوی، سازمان گزارشگران بدون مرز، خانه آزادی و برند فاینانس را معیار قرار داده. عملکرد حکومت مودی را بررسی می‌کند. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که دموکراسی هند در زمان حکومت‌داری مودی افول کرده است. تنها در سال ۲۰۲۰، دولت مودی ۲۷۷۲ درخواست قانونی برای حذف محتوا یا مسدود کردن حساب‌ها در توئیتر ارسال کرده است. استانداردهای دموکراتیک هند در سال‌های اخیر کاهش یافته است. در رده‌بندی آزادی‌های سیاسی و مدنی که توسط «خانه آزادی» صورت گرفته، هند یکی از کشورهای بود که بیشترین افول را در دهه گذشته داشته و در سال ۲۰۲۱ میلادی از «آزاد» به «تا حدی آزاد» تنزل یافت. در شاخص آزادی حقوق بشر موسسه کاتو، هند از رتبه ۷۵ در سال ۲۰۱۵ میلادی تنزل یافت و در سال ۲۰۲۱ میلادی در رتبه ۱۱۹ قرار گرفت. در فهرست جهانی آزادی مطبوعات گزارشگران بدون مرز، هند از جایگاه ۱۴۰ در سال ۲۰۱۳ میلادی به جایگاه ۱۵۰ در سال ۲۰۲۲ سقوط کرد. در نهایت، در تازه‌ترین گزارش جهانی شکاف جنسیتی مجمع جهانی اقتصاد که در ماه جولای منتشر شد، هند در رتبه ۱۳۵ از ۱۴۶ کشور جهان از نظر سلامت و بقا قرار گرفت. او باور دارد که هند در سال‌های آینده بهای سنگین و جبران‌ناپذیری را به دلیل اقدامات پوپولیستی و راسیستی مودی خواهد پرداخت.

در طول هشت سال حکومت مودی، جامعه هند به شدت قطبی شده است. قطبی شدن جامعه هند، ضربه سنگینی به دموکراسی نیم‌بند این کشور خواهد زد. افزایش تنش‌ها میان گروه‌های مذهبی در بلندمدت می‌تواند تبعات خطرناکی چون جنگ‌های فرقه‌ای و نسل‌کشی را به همراه داشته باشد. تبعیض آشکار علیه مسلمانان در هند باعث شده تا گروه‌های تندرو اسلامی در میان مردم دست به تبلیغ و سرپازگیری بزنند. افراتیت در میان مسلمانان هند به صورت بالقوه وجود دارد، اگر تنش‌ها مدیریت نشود و گروه‌های تندرو اسلامی نظیر القاعده بیشتر فعال شوند، این امکان وجود دارد که این تهدید از حالت بالقوه به بالفعل تغییر کند.

به هر صورت، دموکراسی‌ها در سال‌های اخیر توسط پوپولیست‌ها و اقتدارگراها به سمت زوال رفته است. ترامپ در امریکا، جانسون در انگلستان، مودی در هند و بولسونارو در برزیل، نمونه‌های بارز این موضوع هستند. به جز مودی، همه این افراد فعلا از قدرت خلع شده‌اند. در حقیقت، حضور مودی به‌عنوان نخست‌وزیر در هند، تهدید جدی برای بزرگ‌ترین دموکراسی جهان است.

را به خوبی می‌شناسد و با سخنرانی‌های عوام‌فریبانه در میان مردم، برای خودش جای پا باز کرده است. در کنار پوپولیست بودن، مودی یک شخص اقتدارگرا نیز است. از می ۲۰۱۴ که روی قدرت آمده است، او مطبوعات آزاد را محدود کرده و در حال حاضر رسانه‌ها بیشتر در خدمت مودی هستند و پروپاگندای او را پخش و نشر می‌کنند. مودی تا هنوز هیچ کنفرانس خبری با حضور خبرنگاران برگزار نکرده است. بسیاری از خبرنگاران به دلیل ترس از زندانی شدن، با مودی و حکومت او هم‌صدا شده‌اند و رسانه‌ها نیز از ترس این که بسته یا با مالیات سنگین روبه‌رو نشوند، مبدل به دستگاه تبلیغاتی حکومت شده‌اند. مودی در درون کابینه یک‌تازه میدان است و حرف اول و آخر را می‌زند. او با وزیران مشورت نمی‌کند و هر آن چه که می‌گوید باید بدون هیچ کم و کاستی اجرا شود. به بیان دیگر، دفتر نخست‌وزیر همه‌کاره حکومت هند است. برعکس اسلاف خود، مودی به سخنان حزب مخالف در پارلمان گوش نمی‌دهد و بیشتر در پارلمان برای سخنرانی‌های حزبی می‌رود. در کابینه هند یک قانون مرسوم وجود داشت که کارمندان دولتی نباید حزبی باشند؛ اما از سال ۲۰۱۴ به این طرف کارمندان حزبی در حال افزایش هستند. رامچاندرا گوها، تاریخ‌دان برجسته هندی می‌گوید: «مودی در انتخاب مقام‌های کلیدی تأکید بسیار بیشتری بر وفاداری دارد تا بر شایسته‌گی. اکنون در هر وزارتخانه‌ای فردی از سازمان راشتریا سواماسواک سانگ حضور دارد تا اطمینان حاصل کند که پس از بازنشسته‌گی یک کارمند ارشد دولتی جانشین او مطابق با ایدئولوژی‌اش و سازمان خواهد بود.

علاوه بر این، سازمان‌های دولتی به طور لجام‌گسیخته‌ای رها شده‌اند تا اپوزیسیون سیاسی را مرعوب و رام کنند. گزارش نشریه «کسپرس» هند نشان می‌دهد که از سال ۲۰۱۴ میلادی به این سو، ۹۵ درصد از کل سیاستمداران هندی که توسط اداره مرکزی تحقیقات با بازداشت و بازجویی مواجه شده‌اند، از احزاب اپوزیسیون بوده‌اند. تعداد زیادی از سیاستمداران اپوزیسیون از آن زمان به بهارتیا جانانا پیوسته و دنبال لغو پرونده‌هایشان هستند. دستگاه قضایی هند دیگر آن استقلال عمل گذشته را ندارد و تا اندازه زیادی تحت تأثیر قوه اجراییه قرار گرفته و نمی‌تواند که پرونده‌ها را به صورت آزادانه بررسی و دادرسی کند. دادگاه‌های هند در بسیاری موارد مایل نیستند که پرونده‌ها را بررسی کنند و گاهی زمان برگزاری جلسه دادگاه را به عقب می‌اندازند.

جمع‌بندی: «بهای سال‌های مودی»

«بهای سال‌های مودی» اسم کتاب آکار پاتل، نویسنده و فعال حقوق بشر هندی است. پاتل از سال‌های دور با نهاد «عفو بین‌الملل هند» کار کرده است. او در این کتاب از تجربیات خودش هنگام دست‌وپنجه نرم

گوشت گاو ممنوع است و اگر کسی گوشت گاو به همراه داشته باشد، با او برخوردهای توهین‌آمیز صورت می‌گیرد. در ۱۴ اپریل سال جاری، گروهی از هندوهای افراطی همراه با پولیس وارد یک کلیسا شدند و تمام عبادت‌کننده‌های حاضر در کلیسا را بازداشت کردند. این رویداد به خوبی نشان می‌دهد که دولت هند هم تمایل چندانی به مدیریت اوضاع ندارد و در بعضی مواقع حتی هم‌دست افراطی‌ها می‌شود. مودی به دلیل داشتن گرایشات ناسیونالیستی در میان هندوها طرفداران فراوان پیدا کرده است و انتخابات ۲۰۱۹ را قاطعانه پیروز شد. احزاب رقیب هم به دلیل این که محبوبیتشان را میان توده مردم از دست ندهند، واکنش زیادی به سیاست‌های نژادپرستانه مودی نشان نمی‌دهد. در سوی دیگر، مودی به دلیل سیاست‌هایش در میان هندوها شهرت زیادی کسب کرده است. این محبوبیت به او این امکان را می‌دهد که سیاست‌های نژادپرستانه خودش را با سرعت بیشتر دنبال کند.

این اختلافات اکنون در درون جامعه متکثر هند ریشه دوانده و وارد حوزه‌های مختلف شده است. به عقیده ناظران، در چند سال اخیر و به‌ویژه در حکومت مودی، سطح رواداری و مدارا در جامعه هند کاهش یافته است. این وضعیت سبب شده تا ابستراره سینمای بالیوود، شاهرخ خان، در مورد عدم رواداری مذهبی در هند صحبت کند. پولیس هند سال گذشته پسر شاهرخ خان را به جرم استفاده از مواد مخدر بازداشت کرده بود. آگاهان به این باورند که این اقدامات از سوی دولت هند و حزب حاکم برای بدنام‌سازی شاهرخ خان بوده است. در یک مورد دیگر، هندوهای افراطی فیلم «لال سینگ چدا» با بازی عامر خان را نیز بایکات کرده بودند. به زعم این گروه افراطی، در چندین صحنه/سکانس این فیلم به عقاید هندوها توهین شده است. عامر خان نیز باری گفته بود که خودش را در هند مصون احساس نمی‌کند.

افرادی که قربانی تبعیض و بدرفتاری هستند، از عدم رسیده‌گی به پرونده‌هایشان شاک می‌کنند و محاکم و نهادهای حکومتی را متهم به کم‌کاری و سهل‌انگاری می‌کنند. درست همان‌طور که مقام‌های رسمی نمی‌توانند از اقلیت‌ها در برابر خشونت جمعی محافظت کنند یا حتی خود در این خشونت مشارکت می‌کنند، سیستم حقوقی نیز در پاسخ‌گویی مسوولانه به قضایا ناکام مانده است.

اقتدارگرایی، پوپولیسم و مودی

مودی در حال حاضر در میان توده هندو که اکثریت نفوس هند را شکل می‌دهند، محبوبیت وصف ناشدنی‌ای دارد و حتی او را در حد یک خدا پرستش می‌کنند و بعضی او را ناجی هندوها می‌پندارند. بسیاری از پژوهشگران معتقدند هستند که مودی یک شخص پوپولیست و اقتدارگرا است. مودی جامعه هند

هند برای سالیان متمادی لقب بزرگ‌ترین دموکراسی جهان را یدک می‌کشید، اما حالا به نظر می‌رسد که این دموکراسی بزرگ در حال زوال است. خیلی از کارشناسان بر این باورند که زوال دموکراسی هند از روزی آغاز شد که نراندرا مودی و حزب بهارتیا جانانا روی کار آمدند. مودی و حزب او وابسته به جناح راست افراطی هستند و این حزب طرفدار ناسیونالیسم هندو است و هند را سرزمین هندوها می‌داند. از زمان به قدرت رسیدن مودی در سال ۲۰۱۴ میلادی، تنش‌های مذهبی میان مسلمان و هندوها افزایش یافته و این شکاف هر روز در حال بزرگ‌تر شدن است. قانون اساسی هند که در سال ۱۹۴۷ نوشته شده است، یک قانون اساسی سکولار و براساس ارزش‌های برابری و عدالت است که در آن بر همزیستی مسالمت‌آمیز میان تمام گروه‌های مذهبی و قومی تأکید شده است. هند بعد از اندونزی و پاکستان، سومین جمعیت بزرگ مسلمانان (۲۰۰ میلیون مسلمان) را در خود جای داده است. جواهر لعل نهرو در آن زمان گفته بود که در هند هیچ آیین و دینی رسمی نیست و تمام ادیان در هند آزاد هستند. تا قبل از روی کار آمدن مودی، وضعیت دموکراسی در هند مطلوب بود. حتی از هند به‌عنوان بهشت دموکراسی و بزرگ‌ترین دموکراسی جهان یاد می‌شد؛ اما حالا اختلافات فرقه‌ای و مذهبی در این کشور افزایش یافته و این موضوع دموکراسی بزرگ هند را تهدید می‌کند.

ریشه این اختلافات فرقه‌ای برمی‌گردد به این موضوع که هند سرزمین اصلی چه کسانی هست و چه کسانی حس تعلق بیشتر به این مرز و بوم دارند. وینایاک دامودار ساوارکار در سال ۱۹۲۳ در کتابش به اسم «هندوتوا» می‌نویسد که تنها کسانی لیاقت زنده‌گی در هند را دارند که هند را سرزمین خود بیندارند و دین‌شان هندو باشد. به زعم او، مسلمانان و مسیحیان ساکن در هند شاید بتوانند که شرط اول، یعنی میهن‌پرستی را برآورده کنند، ولی شرط دومی را نمی‌توانند. چون سرزمین مقدس آن‌ها شبه‌جزیره عرب و فلسطین است. کتاب او برای ناسیونالیست‌های هندو جایگاه مانفیفست را دارد.

مودی قبل از وارد شدن به سیاست، عضو گروه «راشتریا سواماسواک سانگ» بود. این گروه باور شدید به ناسیونالیسم هندو دارد و هند را سرزمین مقدس هندو می‌پندارند. در هند زیر اداره مودی، وضعیت اقلیت‌های مذهبی رو به وخامت است. سازمان‌های مدافع حقوق اقلیت‌ها در هند می‌گویند که برخوردهای نژادپرستانه با مسلمانان و مسیحیان افزایش یافته است. برای نمونه، شمار حملات به مساجد و کلیساها بیشتر شده و حتی به مسلمان و مسیحیان اجازه اجرای مناسک دینی‌شان داده نمی‌شود. سال ۲۰۲۱ میلادی خشونت‌آمیزترین سال برای مسیحیان بوده است. در این سال بیش از ۵۰۰ واقعه ثبت شده که رشد ۸۰ درصدی را نشان می‌دهد. در بسیاری از ایالت‌های هند، ذبح و فروش

نگاهی به فعالیت مخفی یک آموزشگاه در بلخ

۸ صبح، بلخ

مریم (نام مستعار) یکی از دانش آموزان صنف یازدهم در این آموزشگاه، می‌گوید: «اول طالبان دروازه‌های مکاتب را به روی ما بستند. یگانه امید ما مراکز آموزشی بود که شب و روز برای ارتقای ظرفیت خود تلاش می‌کردیم و درس می‌خواندیم، ولی طالبان همه را به روی ما مسدود کردند.» این دانش‌آموز فراگیری آموزش را یک حق انسانی و مسوولیت عمومی عنوان می‌کند و تاکید می‌ورزد که در این آموزشگاه به دروس خود ادامه می‌دهد.

ماه می‌شود که دانشگاه‌ها و مراکزهای آموزشی را نیز به روی دختران بسته‌اند. در اواخر ماه قوس سال روان خورشیدی ندامحمد ندیم، سرپرست وزارت تحصیلات عالی طالبان، به دانشگاه‌های دولتی و خصوصی دستور داد تا از ورود دختران تا «امر ثانی» جلوگیری کنند. در دستور سرپرست وزارت تحصیلات عالی طالبان آمده است: «بربنیاد مصوبه ۲۸ کابینه به همه شما خبر داده می‌شود که حکم بسته شدن دانشگاه‌ها تا امر ثانی به روی دختران را عملی کنید و درباره اقدامات آن به وزارت تحصیلات عالی اطمینان دهید.» سپس وزارت معارف زیر اداره طالبان نیز دستور مسدود شدن درب مراکزهای آموزشی به روی دختران را صادر کرد.

واکنش‌ها به منع دختران از آموزش

در روز «جهانی آموزش» که امسال به حمایت از حق آموزش دختران و زنان افغانستان اختصاص داده شده، دبیر کل سازمان ملل خواهان لغو «ممنوعیت‌های ظالمانه» طالبان بر دختران و زنان افغانستان شده و وزارت خارجه آمریکا نیز می‌گوید که روابط آمریکا و متحدانش با طالبان، براساس موارد نقض حقوق بشر و «اقدامات ظالمانه و نفرت‌انگیزی» خواهد بود که اخیراً از این گروه دیده‌اند.

از این پیش نیز مسوولان سازمان‌های بین‌المللی، نماینده‌گان کشورهای همسایه و اروپایی و سایر کشورها از طالبان خواسته‌اند تا بگذارند دختران افغانستان به آموزش و تحصیل خود ادامه دهند. طالبان اما به هیچ‌یک از این خواسته‌ها وقع نگذاشته و به محرومیت بیشتر دختران و زنان از فضای عمومی اقدام کرده‌اند.

این‌همه در حالی است که روز گذشته (سه‌شنبه، ۴ دلو) روز جهانی آموزش بود که از سوی یونسکو یا سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل به حمایت از حق تحصیل زنان و دختران افغانستان اختصاص داده شده است. انتونیو گوتش، دبیرکل سازمان ملل، به مناسبت این روز در یک پیام تصویری، ممنوعیت آموزش و تحصیل دختران و زنان افغانستان از سوی طالبان را «ظالمانه» خوانده و خواهان لغو آن شده است.

وزارت خارجه آمریکا نیز با فرارسیدن روز جهانی آموزش گفته است که واشنگتن و متحدانش براساس «اقدامات ظالمانه و نفرت‌انگیزی» که اخیراً از گروه طالبان دیده‌اند، عمل کرد خود را در برخورد با این گروه تعریف خواهند کرد. ند پرایس، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، در جریان نشست خبری در این مورد گفته است: «ما در حال بازنگری عمل کرد و تعامل‌مان با طالبان در چارچوب موارد نقض حقوق بشر، اقدامات ظالمانه و نفرت‌انگیزی که در هفته‌ها و ماه‌های پسین از طالبان دیده‌ایم، هستیم.» وزارت خارجه آمریکا همچنان هشدار داده که این اقدامات برای طالبان، هزینه خواهد داشت و تاکید کرده که همه گزینه‌ها روی میز است.

در کنار این، ریچارد بنت، گزارشگر سازمان ملل در امور حقوق بشری افغانستان، که شخصاً وضعیت زنان در زیر حاکمیت طالبان را از نزدیک بررسی کرده، با شریک کردن گزارش اخیر سازمان «خانه آزادی» گفته است که در افغانستان کنونی، به‌ویژه زنان با «چالش‌های منحصر به فردی» روبرویند و در برابر «تهدام‌های غیراخلاقی» که سزای آن شلاق زدن و سنگ‌سار است، آسیب‌پذیر شده‌اند.

از سوی دیگر، دختران و زنان در افغانستان زیر حاکمیت طالبان، با محدودیت‌های گوناگونی که از سوی طالبان وضع شده است، روبرویند. زنان در کنار نداشتن حق آموزش و تحصیل، از سفر بدون محرم، کار در ادارات دولتی و غیردولتی و رفتن به حمام‌ها و پارک‌های شهر نیز محروم گشته‌اند.

کتاب‌فروشان پل باغ عمومی:

شهرداری طالبان به بهانه‌های مختلف از ما پول می‌گیرد

۸ صبح، کابل

قدرت‌گیری طالبان، کشور را به یک فروپاشی عمیقی فرو برده است. همزمان با روی کار آمدن رژیم طالبان، هزاران شهروند کشور منابع عایداتی خود را از دست داده و صدها شغل از رونق افتاده است. یکی از مشاغل که اکنون از رونق افتاده، کتاب‌فروشی است. شماری از کتاب‌فروشان در منطقه پل باغ عمومی کابل ادعا دارند که شهرداری کابل زیر اداره طالبان و مسوولان امنیتی این گروه به بهانه‌های مختلف از نزد آنان پول گردآوری می‌کنند. کساد بازاری کتاب، افزایش مالیات و افزایش چهاربرابری کرایه پیاپی‌ها، از عمده‌ترین شکایت‌های این کتاب‌فروشان است.

عبدالغفور (نام مستعار) یکی از کتاب‌فروشان در منطقه پل باغ عمومی کابل است. او در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید که با آمدن طالبان روی قدرت، شهرداری کابل زیر اداره این گروه کرایه محل کتاب‌فروشی او را چهار برابر افزایش داده است. عبدالغفور می‌افزاید که در گذشته از محل کتاب‌فروشی‌اش ماهانه ۵۰۰ افغانی به شهرداری کابل کرایه می‌پرداخت، اما اکنون باید ماهانه دو هزار افغانی بپردازد. او توضیح می‌دهد که شهرداری کابل زیر اداره طالبان از هر متر مربع زمین در کنار پیاپی‌ها منطقه ده‌افغان مبلغ یک هزار افغانی کرایه می‌طلبد.

این کتاب‌فروش علاوه می‌کند: «شاروالی آمد و گفت هر متر به یک هزار کرایه داده می‌شود، هر کسی که علاقه دارد خوب، که ندارد کتاب‌هایش را جمع کند و از این محل کوچ کند تا کسی دیگر را به جایش بیوریم.»

به گفته کتاب‌فروشان، افراد طالبان تنها به پرداخت مالیه و کرایه به شهرداری اکتفا نمی‌کنند و به بهانه‌های مختلف کاسبان را وادار می‌سازند تا برای‌شان پول بدهند. کتاب‌فروش دیگری می‌گوید که حدود یک ماه پیش افرادی از امریت ناحیه اول شهرداری کابل زیر اداره طالبان میزهای همه کتاب‌فروشان را با خود بردند، اما اکنون از هر کتاب‌فروش پول می‌خواهند تا میزهای‌شان را برگردانند. این کتاب‌فروش می‌افزاید: «چند روز گذشت که مسوولان ناحیه اول به کتاب‌فروش‌ها

گفت که بیایید یک لک افغانی بدهید و میزهای خود را ببرید و از آن در محل کتاب‌فروشی استفاده کنید.»

کتاب‌فروشان منطقه پل باغ عمومی طالبان را به باج‌گیری متهم می‌کنند و می‌گویند که آن‌ها در هوای سرد زمستان برای سیر کردن شکم خود و خانواده‌های خود تلاش می‌ورزند، اما طالبان با استفاده از روش‌های گوناگون از آنان پول می‌خواهند. یک کتاب‌فروش در این باره گفت: «تعجب کردم این‌ها خود را مجاهد هم می‌نامند، اما به خاطر یک میز از کسی که روزانه ۵۰۰ افغانی هم درآمد ندارد، یک لک درخواست می‌کنند.»

کتاب‌فروشان در حالی از طالبان شکایت دارند که این گروه بالای همه اداره‌های دولتی به شمول شهرداری‌ها فشار می‌آورد تا عواید بیشتر از اصناف گردآوری به حساب آنان واریز کنند.

از سوی دیگر، با سقوط نظام جمهوری و روی کار آمدن رژیم طالبان در کشور علاقه‌مندی شهروندان به خرید کتاب و مطالعه کاهش یافته است. نه تنها در منطقه پل باغ عمومی، بلکه بیشتر کتاب‌فروشان در کابل می‌گویند که در یک‌سال و هفت ماه گذشته فروش آنان تا ۷۰ درصد کاهش یافته است. شمس، یکی از کتاب‌فروشان، خاطر نشان می‌سازد که کرایه دکانش را با مشکلات فراوانی به دست می‌آورد. او می‌گوید که در جریان یک هفته تنها یک یا دو هزار افغانی فروش دارد و حیران است این پول را زودتر کرایه دکان بدهد یا مخارج خانه‌اش را تأمین کند. او می‌افزاید: «از همین انتشارات در طی چهار روز یک کتاب فروختیم، در حالی که پنج هزار کرایه دکان است. خودتان فکر کنید که وضعیت فروش کتاب چگونه است.»

کتاب‌فروشان همچنان توضیح می‌دهند که تا پیش از سقوط نظام جمهوری به دست طالبان، مردم هر نوع کتاب از نزد آنان خریداری می‌کردند، اما حالا اندک کسانی برای خرید کتاب‌های رمان نزد آنان مراجعه می‌کنند و کتاب‌های مکاتب، تاریخ و سیاست از فروش افتاده است.

کتاب‌فروشان در حالی از وضعیت کسب‌وکار و افزایش فشار توسط طالبان شکایت دارند که بازار چاپ و نشر کتاب در افغانستان نیز با کساد روبه‌رو شده است. ناشرانی که چندین دهه در افغانستان فعالیت داشته‌اند، یک سال اخیر را «فاجعه‌بارترین» سال برای فروش و چاپ کتاب عنوان می‌کنند. شماری از این ناشران مجبور شده‌اند نماینده‌گی‌های‌شان را در سطح شهر کاهش دهند. از سوی دیگر، در یک سال گذشته شمار زیادی از نویسندگان، افغانستان را ترک کرده‌اند و این امر سبب شده که میزان چاپ کتاب در کشور کاهش یابد و انتشارات‌ها با چالش‌های اقتصادی مواجه شوند.

براساس آمارهای موجود، تا پیش از سقوط کابل به دست طالبان در تابستان سال گذشته خورشیدی، حدود ۱۸۰ ناشر و ۵۲۵ کتاب‌فروشی در سراسر کشور فعالیت داشتند. از این میان ۹۰ ناشر و حدود ۲۸۰ کتاب‌فروشی در کابل فعالیت می‌کردند.

زنان و بی تفاوتی جمعی

ایومسلم خراسانی

روز جهانی آموزش و ممنوعیت کامل آموزش دختران؛ طالبان: ما خدمات معیاری ارائه می‌کنیم

۸ صبح، کابل: وزارت معارف طالبان به مناسبت روز جهانی آموزش گفته است که آموزش و یادگیری برای هر افغان ضروری بوده و این گروه در تلاش است تا خدمات آموزشی باکیفیت را به مردم ارائه دهد.

وزارت معارف طالبان روز سه‌شنبه، ۴ دلو، با نشر خبرنامه‌ای گفته است که با وجود محدودیت‌های اقتصادی توانسته است ۱۹ هزار مکتب، ۱۳ هزار مدرسه دینی و صنف‌های نیمه‌آموزشی و هزاران مرکز آموزشی را در کشور فعال نگه دارد.

در خبرنامه آمده است که در حال حاضر ۱۰ میلیون دانش‌آموز که بیش از دوونیم میلیون آن دختر هستند، در «محیط آرام» در چارچوب این وزارت آموزش می‌بینند.

وزارت معارف طالبان از جهان خواستار همکاری در این بخش شده است.

اعلامیه وزارت معارف طالبان در مورد روز جهانی آموزش در حالی نشر می‌شود که این گروه پس از روی کار آمدن، مکاتب را به روی دختران بالاتر از صنف ششم مسدود کرده‌اند.

در آخرین مورد، طالبان حق تحصیل و کار را نیز از دختران و زنان سلب کرده‌اند.

دیگر: تجلیل از روز آموزش در افغانستان دشوار است

۸ صبح، کابل: کاردار سفارت امریکا برای افغانستان در روز جهانی آموزش گفته است که تجلیل از روز جهانی آموزش در افغانستان دشوار است؛ زیرا دختران و زنان افغان از این حق محروم‌اند.

کرن دیگر، کاردار سفارت امریکا برای افغانستان، روز سه‌شنبه، ۴ دلو، با نشر توییتی این موضوع را یادآور شده است.

او نوشته است: «آموزش در واقعیت سرمایه‌گذاری برای آینده افغانستان است و باید دختران و پسران به آن دسترسی داشته باشند.»

گفتنی است که امروز (سه‌شنبه، ۴ دلو) مطابق به ۲۴ جنوری، برابر است با روز جهانی آموزش.

طالبان تا کنون حق آموزش و تحصیل را از دختران سلب کرده‌اند.

زن در تاریخ افغانستان «هیچ‌کس» است و دیده نشده است. از این‌رو، مسأله زن مسأله همه مردم نیست. خرد جمعی مردم در مرحله‌ای نیست که رعایت حق زن به‌مثابه رعایت حقوق بشر دانسته شود و در نهایت بازماندن دختران از آموزش در افغانستان، عوض این‌که به‌مثابه بحران در جامعه بازنمایی شود، با توجیه یا با سکوت و پذیرفتن آن طبیعی‌سازی می‌شود.

به‌رغم تمام عوامل فوق، جامعه پدرسالار و فرهنگ زن‌ستیز افغانستان در خصوص مسایل زنان (آموزش دختران) در تحلیل بی‌تفاوتی اجتماعی مهم است. وضعیت زنان در اکنون و در بستر جامعه افغانستان خود بازتابی است از ساخت اجتماعی مبتنی بر قیمومیت مردان و خانواده پدر/مردسالار، در نظام پدر/مردسالاران هم از نوع سنتی‌اش، زن اولویت جامعه نیست. زنده‌گی زن در عرصه خصوصی‌اش مهم پنداشته می‌شود و اشتراک زن در عرصه علم و هنر لازم دانسته نمی‌شود. در جامعه‌ای مثل افغانستان که مردسالاری سنتی در آن حاکم است (نوع مردسالاری که رویکرد بازدارنده نسبت به زنان دارد) کنترل بر زنده‌گی زن یک امر عادی است. مسأله تبعیض جنسیتی و خشونت علیه زنان تنها روی شانه زنان سنگینی می‌کند و به یک امر عادی تبدیل شده است که مذهب نیز آن را پوشش داده و در موارد حمایت می‌کند. وضعیت زنان اکنون در افغانستان زاده عوامل بسیار پیچیده‌ای است.

نگاه ابزاری به زن و برجسته‌گی مولفه‌هایی چون غیرت و ناموس در جامعه و حتا ارزشی بودن این مولفه‌ها نیز منجر به بی‌تفاوتی جمعی مردم در قبال آموزش دختران شده است. این مولفه‌ها به تقویت مردانه‌گی هژمونیک در جامعه کمک کرده و این پندار را قوی می‌کند که «زن باید در خدمت مرد باشد.» نهایتاً در زنده‌گی خصوصی، مردان به خود حق دخالت بی‌چون‌وچرا در زنده‌گی زنان را می‌دهند. اگر خانواده را هسته کوچک جامعه و روابط میان فردی حاکم در آن را بانی و اساس روابط اجتماعی در سطح کلان بدانیم، در این صورت به بی‌تفاوتی مردم در مسایل مربوط به زنان می‌توان پی برد. ساختار خانواده در جامعه ما به گونه‌ای است که مرد تنها سرپرست دانسته می‌شود و حق امر و نهی را در انحصار خود دارد. به این منوال، برای فرهنگی که به مردان در زنده‌گی خانواده‌گی اجازه دخالت در امور زنان را می‌دهد، دخالت حکومت در زنده‌گی زنان نیز امر عادی به نظر رسیده و در جامعه به‌ساده‌گی هضم می‌شود.

نوال سعداوی، پزشک، کنشگر و از مشهورترین مبارزین و نویسنده‌گان فمینیست مصری که از منتقدین سرسخت محدودیت‌های زنان در ادیان توحیدی می‌باشد، در کتاب «چهره‌عریان زن عرب» بعد از گفتارها درباره نیازهای جامعه و ارتباط آن به سیاست‌های کلی یک مملکت، می‌نویسد که عقب‌مانده‌گی زنان و موقعیت نازل آن‌ها در اجتماع، به عقب‌مانده‌گی بنیادی جامعه در تمامیت خود منجر خواهد شد. از این‌رو، آموزش دختران مسأله‌ای است مربوط به تک‌تک افراد جامعه و عبور از این مشکل و حل ساختن آن در گرو همدلی و مشارکت جمعی همه افراد جامعه است. با آن‌که در دستورات منع آموزش زنان از سوی رژیم ناپاک طالبان، تنها مخاطب زنان هستند، ولی قربانی آن همه مردم می‌باشد. بی‌اعتنایی مردم نسبت به تبعیض جنسیتی و ستم علیه زنان و آن را تنها مسأله زنان دانستن، اشتباه بزرگی است. این باید مسأله همه باشد؛ آموزش حق انسانی همه است.

از ممنوعیت اولیه‌ترین حق انسانی زنان می‌گذرد. این بی‌تفاوتی و کرخ بودن در برابر زن افغانستانی ریشه‌های تاریخی، مذهبی و جامعه‌شناختی دارد. بی تفاوتی اجتماعی، یعنی فقدان حساسیت اجتماعی و عدم اشتیاق به رویدادهای اجتماعی و درگیر نشدن با موضوع و مسایل جامعه می‌باشد. در میان جامعه‌شناسان کلاسیک، بی‌تفاوتی اجتماعی با تعبیر بیگانگی اجتماعی یکی دانسته شده است. دورکیم، ضعف هنجاری در جامعه مدرن؛ زیمل به زنده‌گی شهری؛ تونیس کنش مبتنی بر عقلانیت مدرن اشاره کرده‌اند. اما جامعه‌شناسان معاصر عوامل مختلف دیگری را در قالب نظریه‌های تجربی تر یاد کرده‌اند، به‌طور مثال: عدم اثربخشی، احساس بی‌قدرتی در فرایندهای اجتماعی-سیاسی، درونی نشدن احساس مسوولیت‌پذیری، نارضایتی، محرومیت نسبی و سوداندیشی می‌باشد. بدین‌سان، بی‌تفاوتی اجتماعی ابعاد متنوع و منکثری دارد که به پیدایش یا افزایش آن اثر می‌گذارد.

از نظر ادبیات جامعه‌شناختی، تعلق اجتماعی وقتی در جامعه کم می‌شود و افراد حس جدایی می‌کنند و خود را جزئی از یک کل نمی‌پندارند، در این موقعیت بی‌تفاوتی شکل می‌گیرد. در چنین حالتی، افراد جامعه هر حرکت و کنش خویش را بی‌فایده می‌دانند و به این نتیجه می‌رسند که نقشی در حیات اجتماعی ندارد. این بی‌نقشی منجر به عدم مشارکت مردم در حل یک مسأله جمعی می‌شود و در نهایت همدلی و هم‌پارچه‌گی در جامعه شکل نمی‌گیرد. موقعیت دیگری که سبب بی‌تفاوتی می‌شود، ناامیدی اجتماعی و سردرگمی است. هنگامی که مردم، رسیدن به اهداف و خواسته‌هایشان را ناممکن و دور از دسترس بدانند و تلاش‌شان در به دست آوردن خواسته‌هایشان ناکام شود، احساس بی‌ثمری کرده و دچار ناامیدی می‌شوند. افغانستان جز در موارد اندک، شاهد یک سوگ جمعی مشترک نبوده که همه‌گی برای سوگواری و برآمدن از آن سوگ آستین بالا بزنند.

در افغانستان نظام معرفتی و بستر فرهنگی‌ای که مردم در آن پرورش یافته‌اند، طوری بوده است که آن‌ها را بیش از آن‌که کنش‌گر تربیه کرده و عملیات داشته باشند، منفعل و تأثیرپذیر به بار آورده و می‌آورد. نگاه مردم به واقعیات زنده‌گی و جهان‌بینی‌شان جبرگرایانه است. آن‌ها هر پیامدی را به تقدیر پیوند می‌دهند و برای رهایی از آن نیز خود کاری انجام نمی‌دهند. این‌گونه جهان‌بینی، سبب به میان آوردن وضعیتی می‌شود که در آن افراد از مسوولیت‌های اجتماعی خود فرار کرده و برای تغییر وضع موجود بی‌اعتنایی می‌کنند یا به دعا و تضرع متوسل می‌شوند. همچنان، نوع پرورش و تربیت افراد جامعه سبب شده است که حس دل‌بسته‌گی آن‌ها در مصالح جمعی ضعیف و انگیزه مشارکت‌شان در فعالیت‌های عمومی و خیر جمعی ناچیز باشد. به نحوی که درد یک فرد درد همه پنداشته نشده و هیچ اندوهی تبدیل به سوگ جمعی و هم‌زی می‌شود. خشم عمومی نشده است. این‌جا دقیقاً مصداق شعر زنده‌یاد عقیف باختری است که می‌گفت: «درد هرکس به خودش مربوط است.»

نزدیک به دو سال از به قدرت رسیدن رژیم طالبان می‌گذرد و در این مدت، تغییرات زیادی در لایه‌های مختلف جامعه از سطح خرد تا کلان آن آمده است. یکی از تغییرات عمده در زنده‌گی زنان اعمال شده است. زنان از تمام حقوق‌شان از جمله آموزش محروم شده‌اند. در حالی که تا یک‌ونیم سال پیش همه زنان دسترسی آزاد به آموزش داشتند، با قدرت‌گیری مجدد طالبان زنان یک‌باره خانه‌نشین و از جامعه حذف شدند؛ اما در این میان، چیزی که پرسش‌برانگیز است، سکوت و خاموشی مردم در برابر دستورات طالبانی است. با آن‌که در صفحات اجتماعی سروصدا و هم‌دردی شاعرانه را در میان مردم می‌توان دید، ولی این هم‌دردی، جایش را به همدلی نداده و از سطر فیسبوک به متن جامعه نیامده است.

شهر و مردم و مردان و افراد تأثیرگذار همه در یک نوع سکون جمعی و سکوت به سر می‌برند. ظاهراً همه مردم چه با سکوت و چه با همکاری با حکومت نامشروع و تروریستی طالب، وضع موجود را پذیرفته‌اند. پرسش‌هایی که مطرح می‌شود این است: چرا در این مدت، ما شاهد اعتراض گسترده برای بازگشایی مکاتب دخترانه از سوی مردم نبوده‌ایم، چرا توده‌های مردم در برابر بستن دروازه‌های دانشگاه‌ها و محروم کردن زنان از کار و زنده‌گی سکوت می‌کنند؟ این انفعال صرف ناشی از چه است؟ چرا مردم در مورد آموزش دختران‌شان و آینده آن‌ها نگران نیستند و صدای اعتراض خود را بلند نمی‌کنند؟

تحصیل دختران در دانشگاه‌ها، خصوصاً آموزش دختران در مکاتب یک امر پذیرفته‌شده و مقبول جامعه در افغانستان بود، اما نزدیک به دو سال می‌شود که درب مکاتب و اخیراً دانشگاه‌ها و تمام آموزشگاه‌ها به‌روی دختران بسته شده است، اما آب از آب تکان نمی‌خورد. چرا مردم این‌گونه سرد و بی‌حرکت شده‌اند؟ انفعال و بی‌تفاوتی از کجا نشأت گرفته است؟ بدون شک که مردم تنها با چند خط دستور، یک‌باره و بدون اعتراضی تن به آن نمی‌دهند و خاموشی آن‌ها در قبال آموزش زنان، رگه‌های جامعه‌شناختی دارد. به نظر می‌رسد که فرهنگ مردسالاری، فرودست‌انگاری زنان و تجربه تاریخی مردم از جمله دلایل عمده بی‌تفاوتی مردم در خصوص زنان باشد.

زن در تاریخ افغانستان «هیچ‌کس» است و دیده نشده است. از این‌رو، مسأله زن مسأله همه مردم نیست. خرد جمعی مردم در مرحله‌ای نیست که رعایت حق زن به‌مثابه رعایت حقوق بشر دانسته شود و در نهایت بازماندن دختران از آموزش در افغانستان، عوض این‌که به‌مثابه بحران در جامعه بازنمایی شود، با توجیه یا با سکوت و پذیرفتن آن طبیعی‌سازی می‌شود و جامعه دچار انفعال اجتماعی در این خصوص می‌شود/ شده است. فردیش نیچه گفته بود: «من رنج می‌برم و کسی به‌خاطر آن باید سرزنش شود.» دختران مکتب و دانشجویان رنج می‌برند، در خیابان و در پرده تلویزیون گریه می‌کنند، اما کسی بابت آن سرزنش نمی‌شود. رگ غیرت جامعه‌ای که ادعای تاریخ پنج‌هزارساله‌گی دارد تکان نمی‌خورد و با بی‌تفاوتی

اليوم:

باشگاه النصر عربستان بر سر جذب لوکا مودريچ به توافق رسیده است

نشریه اليوم عربستان روز سه‌شنبه، ۴ دلو، اعلام کرده که پس از جذب کریستیانو رونالدو با پیشنهاد وسوسه‌انگیز، این بار با لوکا مودریچ، دارنده توپ طلای ۲۰۱۸، به توافق دست یافته است.

۸ صبح، کابل: باشگاه النصر عربستان پس از جذب کریستیانو رونالدو، ستاره پرتگالی، دست به کار شده تا ستاره‌گان دیگری را نیز به خدمت بگیرد.

نشریه اليوم عربستان روز سه‌شنبه، ۴ دلو، اعلام کرده که پس از جذب کریستیانو رونالدو با پیشنهاد وسوسه‌انگیز، این بار با لوکا مودریچ، دارنده توپ طلای ۲۰۱۸، به توافق دست یافته است.

به گفته این رسانه، تمامی توافقاتها میان دو طرف انجام شده و به‌زودی انتقال لوکا مودریچ، بازیکن باشگاه ریال مادرید به باشگاه النصر عربستان، به‌گونه رسمی اعلام می‌شود.

باشگاه النصر عربستان برای عقد قرارداد دو نیم‌ساله با لوکا مودریچ، پیشنهاد ۱۰۰ میلیون یورویی به این بازیکن کرواسیایی داده است.

زردپوشان عربستانی همچنان نگاهی به جذب اِدِن هازارد، نیمکت‌نشین ریال مادرید و سرخیو راموس، مدافع قدرتمند باشگاه پاری سن ژرمن دارند.

النصر در فصل جاری لیگ عربستان تاکنون عمل کرد خوبی از خود نشان داده است و در صدر جدول رده‌بندی جای دارد. این تیم با جذب فوق ستاره‌ای مثل کریستیانو رونالدو، امیدوار به قهرمانی در لیگ قهرمانان آسیا است.

آفتاب درخشان موسیقی اوزبیک

(به مناسبت هفتادویکمین زادروز محمدشفیع عظیمی، آهنگ‌ساز معروف اوزبیک)

فرزاد فرنود

تشکیل گروه هنری ظفر در سال ۱۳۵۷ هجری خورشیدی در کابل، بخشی دیگر از فعالیت‌های هنری محمدشفیع عظیمی است که انبوهی از آهنگ‌های پاپ اوزبیک زیر چتر همین گروه تولید شده است. محمدشفیع عظیمی در کنار این همه فعالیت هنری، برای بار نخست در تاریخ زبان اوزبیک در ساحت آموزش و پرورش نیز کارهای فوق‌العاده بنیادی را انجام داده است. چاپ و نشر کتاب سرود و موسیقی به زبان اوزبیک که شامل نصاب تعلیمی معارف افغانستان شد، نیز از تلاش‌های او است. در این کتاب درسی قیوم عزیز، شاعر اوزبیک، ترانه سروده و محمدشفیع عظیمی آن‌ها را آهنگ ساخته و نت‌نگاری کرده است. محمدشفیع عظیمی مدتی به‌حیث استاد در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه کابل ایفای وظیفه کرد و بعداً به هدف اخذ کارشناسی ارشد عازم اوزبیکستان شد. او در سال ۱۳۶۳ هجری خورشیدی در نمایشگاهی جوایز مطبوعاتی سال را به پاس پورتیرت جامی، شاعر و عارف سده نهم قمری، به دست آورد.

محمدشفیع عظیمی طراح پستی کتاب نیز است که در این زمینه فعالیت‌های چشم‌گیری داشته است. طرح پستی دیوان ظهیرالدین محمد بابر نیز از کارهای او است. محمدشفیع عظیمی اکنون با انبوهی از خاطرات و آثاری که در حوزه موسیقی اوزبیک و هنرهای دیگر انجام داده، در استکهلم سوئد زنده‌گی می‌کند و شاید شهرتی را که خواننده‌گان آثارش دارند، او ندارد؛ چون فعالیت‌های او در پشت صحنه بوده است. این فرهنگ متأسفانه دامن‌گیر تمام جوامع هنری در سراسر دنیا است که سازنده‌گان پشت صحنه به هیچ وجه آن‌طور که باید به جامعه معرفی شوند، نمی‌شوند. آن‌ها به‌نحوی توسط خواننده‌گان آثارشان به بیگاری گرفته می‌شوند. تاکنون عظیمی از سوی هیچ نهادی تقدیر نشده و حتا مقاله یا نوشته‌ای به مناسبت زادروز تولدش و یا گرمی‌داشت از کارهای هنری‌اش خلق نشده است. محمدکاظم امینی، شاعر و نویسنده، او را آفتابی درخشان در موسیقی اوزبیک‌های افغانستان می‌داند؛ آفتابی که تاکنون به اندازه او در این جغرافیا نتابیده است.

عظیمی در سال ۱۳۵۵ هجری خورشیدی پس از سپری کردن امتحان کانون، شامل دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه کابل شد. حضور او در کابل، دامنه فعالیت‌های هنری‌اش را گسترده‌تر ساخت. او مصمم شد تا موسیقی پاپ اوزبیک را از مرکز سازمان‌دهی کند. حلقه‌ای بزرگ از هنرمندان را تشکیل داد و دست به ساخت‌وساز آهنگ‌های جدید زد. خواننده‌های جوان را پیدا کرد و برای‌شان آهنگ ساخت. وحید امید، خواننده معروف که به زبان فارسی و اوزبیک آواز می‌خواند، بخشی از موفقیتش در موسیقی را مدیون آشنایی با محمدشفیع عظیمی می‌داند. «بت سیمین‌برم بیزنی اونوت مه» یعنی «بت سیمین‌بر من مرا فراموش مکن» یکی از آهنگ‌های معروف وحید امید به زبان اوزبیک، از ساخته‌های محمدشفیع عظیمی است که در رادیو و تلویزیون افغانستان ثبت شده است. محمدشفیع عظیمی در این آهنگ در کنار تنظیم موسیقی، تاز نیز نواخته است که فوق‌العاده شنیدنی است و رنگ و بوی آهنگ‌های ساربان و احمدظاهر را دارد. تار اوزبیک و لحن نت‌ها آن قدر قشنگ جا افتاده که شنونده فکر می‌کند ارکستر بزرگی پشت سر این اثر ساز نواخته است. ظرافت تنظیم موسیقی به این شیوه در موسیقی کشور بی‌سابقه است.

موسیقی اوزبیک در افغانستان به سه بخش تقسیم می‌شود که شامل موسیقی محلی، موسیقی شش‌مقام و موسیقی پاپ است. اوج موسیقی پاپ اوزبیک هم شبیه موسیقی پاپ فارسی و پشتو در افغانستان دهه ۵۰ هجری خورشیدی است. در آن دهه در موسیقی پاپ اوزبیک هنرمندان زیادی در بخش‌های آوازخوانی، آهنگ‌سازی، تنظیم آهنگ و نوازندگی ظهور کردند که حجم بزرگی از آثارشان ثبت رادیو و تلویزیون افغانستان شد؛ آثاری که تا هنوز هم در تاریخ موسیقی اوزبیک در افغانستان بی‌سابقه است.

اکثر آهنگ‌های موسیقی پاپ اوزبیک در آن دوره توسط محمدشفیع عظیمی ساخته شده است. او در کنار آهنگ‌سازی، این آهنگ‌ها را تنظیم کرده و حتا در برخی از آن آهنگ‌ها تار نیز نواخته است. او در نواختن تار مهارت به‌خصوصی دارد. در آهنگ‌هایی که او تنظیم کرده است، برای هر یک از سازها به شیوه خاصی فرصت داده شده است تا شنونده بتواند صدای سازها را به درستی تفکیک کند. چیدمان و تلفیق سازهای مدرن و سنتی، جمله‌بندی آهنگ و آرایش آن در آثار محمدشفیع عظیمی فوق‌العاده عالی است.

محمدشفیع عظیمی زاده ولایت سرپل است. سرپل در گذشته‌ها مرکز فرهنگی حوزه ترک‌های افغانستان بود. پدر بزرگش استاد قاری محمدعظیم عظیمی، شاعر و بیدل‌شناس معروف و پدرش محمدکریم «ذره عظیمی» نیز یکی از شاعران و روشن‌فکران سرپل بوده است. چشم‌گشودن در چنین خانواده فرهنگی، تأثیرات عمیقش را بالای محمدشفیع عظیمی داشته است. او دوره‌های ابتدایی و متوسطه مکتب را در ولایت سرپل به پایان رسانیده و بعداً با خانواده‌اش عازم هرات می‌شود. در آن‌جا به نقاشی رو می‌آورد و نزد استاد محمدسعید مشعل مینیاتوری می‌آموزد. پس از پایان دوره لیسه، در سال ۱۳۴۵ هجری خورشیدی دوباره راهی سرپل می‌شود. در آن سال در شهر سرپل تعدادی از جوانان گروه موسیقی گلشن را پایه‌گذاری کرده بودند که محمدشفیع عظیمی نیز به آن جمع پیوست. حضور او در آن جمع، فعالیت‌های هنری آن‌ها را بیشتر ساخت. آن‌ها در آغاز دست به بازسازی ترانه‌های فولکلور اوزبیک زدند که حتا آوازه آن گروه هنری تا کابل کشانیده شد.

در آن گروه کسانی چون مرحوم صدرالدین انتظار جوزجانی، محمداعظم عظیمی، ملا تاج‌محمد سرپلی، محمدالله نوری، عبدالله ایرکین، یوسف روان‌یار و عده‌ای دیگر حضور داشتند. بعدها آثار آن گروه در رادیو کابل ثبت و نشر شد.

مرکز خبرنگاران افغانستان خواستار رهایی یک خبرنگار آزاد از چنگ طالبان شد

از او می‌خواهند که به کابل رفته و گوشی‌اش را تحویل بگیرد. پره‌ر وقتی به کابل می‌رود از سوی استخبارات طالبان بازداشت می‌شود. مرکز خبرنگاران افغانستان همچنان خواستار رهایی بی‌قیدوشرط قدرت‌الله ترار، از خبرنگاران محلی، شده است. این خبرنگار از چند ماه به این‌سو در زندان طالبان به‌سر می‌برد.

گروه طالبان تاکنون در مورد بازداشت پره‌ر و ترار چیزی نگفته‌اند.

گفتنی است که طالبان پس از تسلط شان بر افغانستان، بارها دست به تهدید، بازداشت و شکنجه خبرنگاران زده‌اند و این روند هنوز هم ادامه دارد.

۸ صبح، کابل: مرکز خبرنگاران افغانستان از طالبان خواسته است تا خیرالله پره‌ر، خبرنگار آزاد در ننگرهار، را از بند رها کنند.

این مرکز با نشر اعلامیه‌ای روز سه‌شنبه، ۴ دلو، گفته است که طالبان دو هفته پیش خیرالله پره‌ر را ابتدا در ننگرهار مورد بازرسی قرار داده و گوشی‌اش را ضبط کرده و سپس

دبیر بخش ویدیو: نصیر کاوشگر

خبرنگار ارشد: امین کاوه

ویراستاران: محمدعلی نظری، مقیم مهران

صفحه آرایی: رضا مرادی

پذیرش مقالات: Info@8am.media

پذیرش اعلانات: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۸۷۸۸۷۹۹

نشانی پستی: صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان

۸ صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است.

سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

۸ صبح
روایت دیروز، آینه امروز، نوید فردا

صاحب امتیاز: سنجر سهیل
مدیرمسئول: محمد محق
سردبیر: حسیب بهش
مسئول افغانستان: شاحسین رسولی
تحلیل‌گران: یونس نگاه، ابومسلم خراسانی و علی سجاد مولایی
دبیر گزارش‌ها: فهیم امین

Publisher: Sanjar Sohail, Sanjar.sohail@8am.media

Editor-in-Chief: Mohammad Moheq
Mohammad.moheq@8am.media

Facebook.com/8am.media
Youtube.com/Hashtesubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.media_official
www.8am.media

بربنیاد گزارش‌ها، ماریوش بلاشاک، وزیر دفاع پولند، اعلام کرده که کشورش به صورت رسمی از آلمان خواسته است تا با ارسال تانک‌های «لئوپارد ۲» به اوکراین موافقت کند. رسانه‌های بین‌المللی روز سه‌شنبه، ۲۴ جنوری، گزارش داده‌اند که وزیر دفاع پولند از برلین خواسته است که با تانک‌های «لئوپارد ۲» ساخت آلمان به ائتلاف کشورهای حامی اوکراین بپیوندد. پیش از این آنالنا بریوک، وزیر امور خارجه آلمان، گفته بود که اگر پولند بخواهد تانک‌های «لئوپارد ۲» خود را به اوکراین بفرستد، برلین مانع آن نخواهد شد. آلمان از هفته‌های گذشته تحت فشار قرار دارد که با تانک‌های «لئوپارد ۲» را خودش به اوکراین ارسال کند یا به دیگر کشورهای عضو ناتو اجازه دهد که آن‌ها این نوع تانک‌ها را در اختیار کی‌یف قرار دهند.

بیش از ۲۰۰ کودک مهاجر در بریتانیا ناپدید شده‌اند

در این میان ۲۰۰ کودک همچنان مفقودند. او توضیح داده است که این افراد زیر سن قانونی در هتل محل اقامت‌شان بازداشت نبوده و آزاد بودند که این محل را ترک کنند.

طبق اعلام دولت بریتانیا ۱۳ تن آن‌ها زیر ۱۶ سال سن دارند و فقط یکی از آن‌ها دختر است. ۸۸ درصد از این ناپدیدشده‌گان آلبانیایی و بقیه از افغانستان، مصر، هند، ویتنام، پاکستان و ترکیه هستند.

کارولین لوکاس، نماینده حزب سبز که موضوع را در پارلمان مطرح کرده است، این اتفاق را «وحشت‌ناک» توصیف کرده و گفته است که «این کودکان آسیب‌دیده توسط وزارت داخله بریتانیا رها شده‌اند».

وزارت داخله بریتانیا و شوراها محلی یک‌دیگر را مقصر می‌دانند و هرکدام می‌گویند که مسؤلیت نهایی حفاظت از این کودکان برعهده دیگری است.

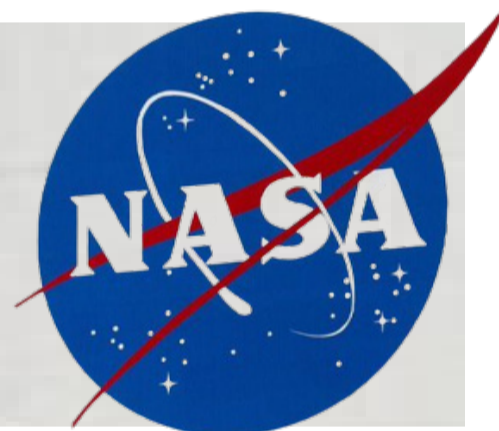
کودکان «مفقود» شده‌اند و بدون این که کوچک‌ترین اثری از خود به جای بگذارند، محل اقامت خود را ترک کرده‌اند. رابرت جنریک، وزیر مشاور در امور مهاجرت، گفته است که ۴۴۰ مورد ناپدید شدن کودکان گزارش شده است که

براساس تایید دولت بریتانیا، «۲۰۰ مهاجر خردسال بدون همراه» که توسط این دولت در هتلی اسکان داده شده بودند، ناپدید شده‌اند. دولت بریتانیا روز سه‌شنبه، ۲۴ جنوری، اعلام کرد که این

امریکا برای آزمایش فضاپیمای هسته‌ای آماده می‌شود

موتورهای موشکی سنتی حاوی مواد شیمیایی است. مقام‌های ناسا نیروی محرکه حرارتی هسته‌ای را برای فرستادن انسان به فضا سوی ماه و اعماق فضا ضروری می‌دانند. مهندسان می‌گویند که سفر به مریخ از زمین با استفاده از این فناوری می‌تواند به جای نه ماه با یک موتور معمولی با انرژی شیمیایی، تقریباً چهار ماه طول بکشد. این امر زمان قرار گرفتن فضاوردان در معرض تشعشعات اعماق فضا را به میزان قابل توجهی کاهش می‌دهد و همچنین به منابع کمتری مانند غذا و سایر محموله‌ها در طول سفر به مریخ نیاز دارد.

رییس آژانس فضایی امریکا قصد دارد که تا سال ۲۰۲۷ یک موتور فضاپیمایی با نیروی هسته‌ای را برای هدایت فضاوردان به مریخ در آینده آزمایش کند. بیل نلسون، مدیر ناسا، روز سه‌شنبه، ۲۴ جنوری، در یک نشست خبری گفته است که ناسا با آژانس تحقیق و توسعه ارتش امریکا، برای توسعه یک موتور پیش‌ران حرارتی هسته‌ای و پرتاب آن به فضا «در اسرع وقت در سال ۲۰۲۷» همکاری خواهد کرد. آژانس فضایی امریکا برای دهه‌ها مفهوم پیش‌ران حرارتی هسته‌ای را مورد مطالعه قرار داده است که بسیار کارآمدتر از

مرگ ۳۰۰ کودک در اثر شربت سرفه؛ سازمان صحتی جهان خواستار اقدام فوری شد

پس از مرگ دست‌کم ۳۰۰ کودک در ارتباط با شربت‌های سرفه در سال گذشته میلادی، سازمان صحتی جهان خواستار اقدام فوری و هماهنگ برای حفاظت از کودکان در برابر دواهای آلوده شده است.

سازمان صحتی جهان روز دوشنبه، ۲۳ جنوری، با نشر اعلامیه‌ای نوشته است که در سال ۲۰۲۲، بیش از ۳۰۰ کودک در ارتباط با مصرف شربت سرفه در کشورهای کامبیا، اندونزی و اوزبیکستان جان باختند.

این سازمان اضافه کرده است که این دواها، بدون نسخه عرضه می‌شوند و میزان «دی اتیلن گلیکول» و «اتیلن گلیکول» بسیار بالایی دارند.

به گفته این سازمان، این مواد شیمیایی سمی بوده و کاربرد صنعتی دارند و حتا مقدار کم آن می‌تواند کشنده باشد که هرگز نباید در دواها به کار رود.

سازمان صحتی جهان خواستار اقدام عاجل در ۱۹۴ کشور عضو این سازمان برای جلوگیری از مرگ‌ومیر بیشتر کودکان شده است.

گفتنی است که سال گذشته میلادی، شماری از کودکان در اثر استفاده از چند نوع شربت سرفه، جان باختند.

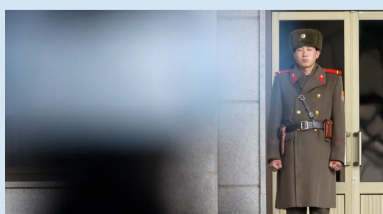
بایدن نماینده ویژه‌ای در امور حقوق بشر کوریای شمالی گماشت

جو بایدن، رییس جمهور امریکا، نماینده ویژه‌ای در امور حقوق بشر کوریای شمالی گماشته است. الجزیره گزارش داده که کاخ سفید روز دوشنبه، ۲۳ جنوری، در بیانیه‌ای جولی ترنر، دیپلمات حرفه‌ای کوریایی زبان و رییس بخش آسیایی دفتر حقوق بشر وزارت امور خارجه امریکا را به‌عنوان نماینده ویژه این کشور در امور حقوق بشر کوریای شمالی تعیین کرده است.

بربنیاد اطلاعات نشر شده، ترنر پیش از این به‌عنوان دستیار ویژه در دفتر فرستاده کوریای شمالی کار کرده است.

این انتصاب به تأیید مجلس سنای امریکا نیاز دارد. کرسی ناظر بر حقوق بشر کوریای شمالی در دولت امریکا از سال ۲۰۱۷ به این سو خالی بود.

این در حالی است که آخرین گزارش جهانی حقوق بشر وزارت امور خارجه امریکا حاکی از نقض گسترده حقوق بشر در کوریای شمالی است. اعدام در محضر عام و اردوگاه‌های کار اجباری از موارد درشت نقض حقوق بشر در این کشور است.

اعتراض واشنگتن به همکاری شرکت‌های چینی با روسیه در جنگ اوکراین

خبرگزاری رویترز گزارش داده است که امریکا اعتراض رسمی خود را نسبت به کمک شرکت‌های چینی به روسیه در جنگ اوکراین، به اطلاع دولت چین خواهد رساند.

رویترز روز سه‌شنبه، ۲۴ جنوری، گزارش داده است که واشنگتن به‌گونه رسمی نسبت به همکاری شرکت‌های چینی با روسیه در حمله به اوکراین هشدار داده است.

این منبع که خواسته نامش فاش نشود، گفته است: «طبق اطلاعات رسیده به واشنگتن، شرکت‌های چینی در حوزه غیرنظامی با روسیه همکاری کرده و برای دور زدن تحریم‌ها به این کشور کمک می‌کنند».

منبع افزوده است: «امریکا فعالیت فعلی شرکت‌های چینی را نگران‌کننده می‌داند و معتقد است که این فعالیت نسخه کوچک‌تر از طرح اولیه جمهوری خلق چین برای فروش سلاح‌های مرگ‌بار است».

در این پیوند کارین ژان پیر، سخنگوی کاخ سفید، گفته است: «ما همچنان به ارتباطات خود با دولت چین ادامه خواهیم داد تا آن‌ها را از پیامدهای حمایت مادی از روسیه علیه اوکراین مطلع سازیم».

با این حال به گفته منبع امریکایی هنوز مشخص نیست که دولت چین از اقدام این شرکت‌های چینی آگاهی دارد یا خیر.

امریکا و اسرائیل بزرگ‌ترین رزمایش مشترک نظامی را برگزار کردند

ارتش اسرائیل اعلام کرده است که بزرگ‌ترین رزمایش مشترک نظامی را به‌طور مشترک با فرماندهی مرکزی امریکا به هدف افزایش آماده‌گی و تقویت نیروهای دو طرف آغاز کرده است.

خبرگزاری دولتی اسرائیل روز سه‌شنبه، ۲۴ جنوری، این رزمایش را به‌عنوان «مهم‌ترین رزمایش نظامی مشترک بین دو کشور» با پیام ویژه به ایران ارزیابی کرده است. یک مقام امریکایی گفته است: «این رزمایش حامل این پیام است که جنگ در اوکراین و تهدید چین باعث نمی‌شود که امریکا تهدید ایران را نادیده بگیرد».

در این رزمایش که تا روز جمعه ادامه خواهد داشت، ناوها و زیردریایی‌های حامل موشک نیروی دریایی اسرائیل و ناو هواپیمابر امریکا رزمایش مشترکی را برگزار خواهند کرد. در اعلامیه اسرائیل آمده است که هواپیماهای بوئینگ ۷۰۷ اسرائیل و هواپیمای ترابری سوخت‌رسانی KC-46A امریکا نیز در این رزمایش شرکت می‌کنند.

رسانه‌های اسرائیلی نوشته‌اند که شش هزار و ۴۰۰ سرباز امریکایی در این رزمایش اشتراک دارند که ۴۵۰ سرباز در خشکی و بقیه در ناو هواپیمابر یواس اس جورج دبلیو بوش هستند.

